

THOMAS PETER KRAG (1868 - 1913)

Da "Fældejægeren eller Skovløberens Forræderi" av Edvard Cherson utkom, var det neppe noen som tok dette lille heftet for å være noe annet enn nok et tilskudd til den rikholdige folkelesningen som det var så mye av den gangen. Stil- og innholdsmessig hadde da også Thomas Krag skrevet en typisk indianerfortelling. Men samme år debuterte han under eget navn med folkelivsskildringen "Jon Græff", som var holdt i hans egen fortellerstil. Med sitt tunge, fargerike språk, naturlyrikk og landskapsmystikk var Krag en av de mest typiske eksponenter for mye av det som rørte seg i tiden, og han fikk da også raskt en betydelig leserkrets. Gjennom en mannsalder ble han regnet som en av våre største forfattere. Men tiden arbeidet mot ham. Fra å være så populær at forlaget utga hans samlede verker da han døde, ble han raskt så godt som glemt. Utover i 1920- og 30-årene ble han stadig oftere sett på som underlig, svulstig, enstonig og til og med kjedelig. I siste halvdel av det 20. århundre ble han ikke viet noen som helst interesse.

Vi vet ikke om flere leser ham nå enn for 50-60 år siden, men antikvariatene merker i hvert fall en viss stigning i interessen for bøkene hans. Det er lengre mellom de pene eksemplarene, og de som samler på sørlandsforfattere må nødvendigvis regne ham med, kanskje som en slags motvekt til broren Vilhelm. Brødrene ser sin ungdoms kyst med helt forskjellige øyne. Typer som Maarten og Silius hører ikke hjemme blant Thomas Krag's alvorlige og grublende fiskere. Og sørlandskysten er hos ham ikke smilende solskinn og smeige-dager, men regn, storm og tåke. Som forfatter er Thomas Krag ingen humorist. Men i de mange årene han bodde i København viste han seg som et utpreget festmenneske og var midtpunktet i den norske kolonien der. (De som måtte ha lyst til å lese mer om tiden og festingen bør skaffe seg Aage Welblunds bok "Den litterære café", noen bok om Thomas Krag kan vi ikke vise til).

Bibliofilt er Krag absolutt av interesse, for selv om han døde relativt ung, ble produksjonen ganske stor. Det blir ikke lett å skaffe seg en komplett samling. Den vanskeligste boken er "Fældejægeren", men pene eksemplarer av de øvrige fra 1890-årene kan også bli på utfordringer. Økonomisk er det enklere, selv "Fældejægeren" har vi aldri sett priset til over 1000 kroner, og inntil videre vil det sikkert ikke være mer enn 500 kroner for noen av de andre om man finner dem.

Oversikten over Thomas P. Krag's førsteutgaver ble utarbeidet av Bernt Reinhardt jr. før han døde. Han har imidlertid ikke hatt oversikt over hvordan omslagene så ut, og vi står fremdeles på bar bakke når det gjelder mange av dem.

THOMAS PETER KRAGS FØRSTEUTGAVER:

- 1891: [-]: Fældejægeren eller Skovløberens Forræderi. Fortælling fra Colorados Vildnis - af Edvard Cherson. Nikolai Olsens Bogtrykkeri. Supprimert, se Thuesen 1960 s. 159.
Innbinding: Omslag, typografisk. *
- 1891: Jon Græff. Aschehoug.
Innbinding: Omslag. Hellsjirtingbind.
- 1892: Fra den gamle By og andre Skildringer. Aschehoug.
Innbinding: Omslag. Hellsjirtingbind.
- 1893: Ensomme Mennesker, Lo og andre Fortællinger. Med et titelbillede af A. Bloch. Cammermeyer.
Innbinding: Omslag. Hellsjirtingbind.
- 1893: Mulm. København. Gyldendal.
Innbinding: Omslag. Hellsjirtingbind.
- 1894: Kong Aagon. Drama i tre akter. København. Gyldendal.
Innbinding: Omslag.
- 1895: Fortællinger. Cammermeyer.
Innbinding: Hellsjirtingbind.
- 1895: Kobberslangen. Roman i tre Bøger. København. Gyldendal.
Innbinding: Omslag. Hellsjirtingbind.

- 1896: Ada Wilde. Roman. København. Gyldendal.
Innbinding: Omslag. Helsingjirtingbind.
Boken regnes som Thomas P. Krags gjennombruddsroman.
- 1897: Vesterfra. Illustrasjoner av Thorolf Holmboe. Cappelen.
Innbinding: Omslag, tegnet av Holmboe. Helsingjirtingbind med dekor av Holmboe. *
Kartonasjebind med sjirtingrygg.
- 1897: Ulf Ran. Roman. København. Gyldendal.
Innbinding: Omslag. Helsingjirtingbind.
- 1898: Fru Beates Hus. Roman. København. Gyldendal.
Innbinding: Omslag. Helsingjirtingbind.
- 1898: Tusmørke. Noveller. København. Gyldendal.
Innbinding: Omslag. Helsingjirtingbind.
- 1899: Enken. Roman. København. Gyldendal.
Innbinding: Omslag. Helsingjirtingbind, skinnryggbind.
- 1900: Hjem. Sang i Prosa. København. Gyldendal.
Innbinding: Omslag. Helsingjirtingbind.
- 1901: Det glade Hjørnet. Vestlandsroman. København. Gyldendal.
Innbinding: Omslag. Helsingjirtingbind.
- 1903: Daudmandsholmen. Roman. Norli.
Innbinding: Omslag. Helsingjirtingbind. Det er to varianter av helsingjirtingbindet.
A. Det vanlige bindet.
B. Et senere bind fra Gyldendal Norsk Forlag (!) med GNF og forleggermerke på bakdekkelen og med illustrasjon i gull på fordekkelen uten angivelse av forfatter eller tittel.
- 1903: Sorte Skove. Fortællinger. København. Gyldendal.
Innbinding: Omslag. Helsingjirtingbind.
- 1904: Gunvor Kjeld. Præstens Datter. København og Kristiania. Gyldendal.
Innbinding: Omslag. Helsingjirtingbind.
- 1904: Ægtemænd og Lygtemænd. Skuespil i fire Akter. København. Alexander Brandts forlag.
Innbinding: Omslag, tegnet.
- 1905: Ildliljen. Wanda Høgs Syn. København og Kristiania. Gyldendal.
Innbinding: Omslag. Helsingjirtingbind.
- 1905: Stenbænken. København og Kristiania. Gyldendal. Illustrert av Sverrer Knudsen.
Innbinding: Pappbind. Helsingjirtingbind.
- 1906: Maagereden. Novelle. Vignetter af F. Kraul. København. Schubothseske Forlag.
Innbinding: Omslag, illustrert. Pappbind.
- 1906: Fortællinger. Folkeudgave. Bind I-II. København og Kristiania. Gyldendal.
Innbinding: Omslag. Helsingjirtingbind.

- 1907: Det allerhelligste. Kristiania og København. Gyldendal.
Innbinding: Omslag. Hellsjirtingbind.
- 1908: Tubal den fredløse. Natskygger fra en Verdensby. Kristiania og København. Gyldendal.
Innbinding: Omslag. Hellsjirtingbind.
- 1909: Mester Magius. Fortælling i IV Bøger. Kristiania og København. Gyldendal.
Innbinding: Omslag. Hellsjirtingbind.
- 1910: Vei og Vidde. Fortællinger. Kristiania og København. Gyldendal.
Innbinding: Omslag. Hellsjirtingbind.
- 1911: Fortællinger fra Kakkellovnskrogen. Kristiania og København. Gyldendal.
Innbinding: Omslag. Hellsjirtingbind.
- 1912: Frank Hjelm. Historien om en Hjemløs. Kristiania og København. Gyldendal. Med et tillegg på 8 sider med omtale av en del av Thomas P. Krag's bøker.
Innbinding: Omslag. Hellsjirtingbind.

Etter Thomas P. Krag's død er utgitt:

- 1915: En Øgleræde. København. Kunstforlaget Danmark.
Innbinding: Hellsjirtingbind.